

ОТКАЗИВАЊЕ УГОВОРА О РАДУ ЗБОГ ПОВРЕДЕ РАДНЕ ОБАВЕЗЕ УЧИЊЕНЕ У СТАЊУ АЛКОХОЛИСАНОСТИ

Запослени је одговоран за повреду радне обавезе коју је учинио у стању алкохолисаности, због које није био урачунљив, али је у такво стање сам себе довео. Међутим, ако је повреда радне обавезе извршена у стању хроничне алкохолисаности због које запослени није био способан да схвати значај својих радњи а управља својим поступцима, послодавац нема право да запосленом откаже уговор о раду пошто је реч о болести. Уместо давања отказа, у таквој ситуацији послодавац је дужан да свом оболелом запосленом пружи социјалну подршку омогућавањем остваривања права по основу здравственог осигурања.

Из образложења:

Пресудом Апелационог суда у П. одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена првостепена пресуда, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконито решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду и да тужилац буде враћен на рад.

Против правноснажне пресуде тужилац је изјавио ревизију.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија је основана.

Утврђено је: да је тужилац био у радном односу на неодређено време код туженог, на радном месту пословође у шумарству; да је 10. априла 2007. године тужени донео решење којим је тужиоцу отказао уговор о раду на основу члана 179. тачка 2) Закона о раду; да је пре тога, 28. марта 2007. године, тужиоцу било уручено упозорење у смислу члана 180. Закона о раду и да је разлог за отказивање уговора о раду био недолазак тужиоца на рад почев од 27. фебруара 2007. године, чиме је учинио повреду радне обавезе из члана 68. став 1. тачка 5) Правилника о раду туженог.

Тужени није спорио да је код тужиоца постојало стање алкохолисаности почев од првог дана недоласка на посао. Према налазу судског вештака, тужилац је свесно себе довео у стање алкохолисаности, због чега његову урачунљивост треба ценити према психичком стању непосредно пре довођења у стање пијанства. Међутим, исти судски вештак је био изричит да тужилац болује од хроничног алкохолизма, да се ради о врло тешко излечивој болести и да је у таквом стању тужиочева способност одлучивања битно измењена а урачунљивост смањена, због чега тужилац није у стању да схвати значај својих поступака и управља својим понашањем, па, сходно томе, он није могао да схвати значај упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду, које му је доставио тужени.

Дакле, неспорно је да тужилац, почев од 27. фебруара 2007. године, па до дана давања отказа уговор о раду, није долазио на рад, а туженом као послодавцу није доставио потврду о наступању привремене спречености за рад. Долазак на посао је основна претпоставка да би запослени могао да изврши своје обавезе и представља једно од основних правила поштовања радне дисциплине, па недолазак тужиоца на рад, а да притом свој недолазак није оправдао у смислу прописа о здравственом осигурању, представља повреду радне обавезе утврђене општим актом послодавца, али та околност сама по себи не значи и да постоји разлог за отказ уговора о раду јер је Законом о раду изричито прописано да је повреда радне обавезе санкционисана отказом уговора о раду ако ју је запослени учинио својом кривицом, што значи да је постојање кривице запосленог услов за давање отказа уговора о раду.

Кривица је у смислу одредбе члана 179. тачка 2) Закона о раду психички однос учиниоца према повреди радне обавезе и њеним последицама. Тај однос може да успостави само урачунљиво лице. Неурачунљивост је стање у коме запослени не може да схвати значај својих радњи и управља својим поступцима. Запослени остаје крив кад сам себе доведе у стање да не може да схвати значај својих радњи и управља својим поступцима. Таква радња се најчешће предузима у стању акутне алкохолисаност и тада алкохолисаност не утиче на искључење кривице као основа одговорности, а запослени одговара што је сам себе ставио у то стање. Али, уколико је повреда радне обавезе извршена у стању хроничне алкохолисаности и ако због те чињенице запослени није способан да схвати значај својих радњи и управља својим поступцима, ситуација је битно друкчија јер неурачунљиво лице не може бити оглашено кривим. Хронични алкохолизам, као што то наводи и судски вештак, јесте болест и она је тужиоца довела у стање немогућности апстиненције, па је у том случају обавеза туженог, као послодавца, била да тужиоцу, као свом раднику, који је оболео, пружи социјалну подршку омогућавањем остваривања права по основу здравственог осигурања, а не да му да отказ уговора о раду.

Нижестепени судови су пресуде да тужиочев захтев није основан засновали на утврђењу да је тужилац себе свесно довео у стање алкохолисаности, па да је крив што није могао да схвати значај својих радњи и управља својим поступцима, иако је првостепени суд у образложењу своје одлуке навео да је утврдио и да се код тужиоца ради о хроничном алкохолизму, а хронични алкохолизам, као што је речено, представља менталну болест која доводи до неурачунљивости, при чему је судски вештак у свом исказу пред судом навео и да код тужиоца не постоји могућност апстиненције од алкохола. **(Решење Врховног касационог суда, Рев2 1477/2015 од 25. фебруара 2016)**